

Til lovforslag nr. L 48. Betænkning afgivet af Det Energifpolitiske Udvalg den 11. december 2003

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om anvendelse af Danmarks undergrund

(Implementering af aftale af 29. september 2003 mellem økonomi- og erhvervsministeren og A.P. Møller – Mærsk A/S om efterforskning og indvinding af kulbrinter i Danmarks undergrund)

[af økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen)]

1. Ændringsforslag

Økonomi- og erhvervsministeren har stillet 1 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 5. november 2003 og var til 1. behandling den 12. november 2003. Lovforslaget blev efter 1. behandling henviset til behandling i Det Energifpolitiske Udvalg.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 6 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og økonomi- og erhvervsministeren sendte den 13. oktober 2003 dette udkast til udvalget, jf. alm. del – bilag 12. Den 5. november 2003 sendte økonomi- og erhvervsministeren de indkomne høringssvar samt et notat herom til udvalget.

Sammenhæng med andre lov- og beslutningsforslag

Lovforslaget skal ses i sammenhæng med beslutningsforslag nr. B 7 om indgåelse af aftale af 29. september 2003 mellem økonomi- og erhvervsministeren og bevillingshaverne i henhold til eneretsbevilling af 8. juli 1962 til efterforskning og indvinding af kulbrinter i Danmarks undergrund og med lovforslag nr. L 62 om ændring

af kulbrinteskatteloven og lov om ansættelse og opkrævning m.v. af skat ved kulbrinteindvinding. (Ændringer af skattelovgivningen, som er lagt til grund for aftale af 29. september 2003 mellem økonomi- og erhvervsministeren og bevillingshaverne i henhold til eneretsbevilling af 8. juli 1962 til efterforskning og indvinding af kulbrinter i Danmarks undergrund). Dette lovforslag har været behandlet i Skatteudvalget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget 1 skriftlig henvendelse fra Danmarks Fiskeriforening. Økonomi- og erhvervsministeren har skriftligt kommenteret henvendelsen over for udvalget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 7 spørgsmål til økonomi- og erhvervsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et flertal i udvalget (V, S, DF, KF, RV og KD) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med det stillede ændringsforslag.

Socialdemokratiets medlemmer af udvalget bemærker, at Socialdemokratiet har lagt et stort arbejde i at få belyst alle fordele og ulemper ved Nordsøaftalen. Det er naturligvis afgørende at kende alle aspekter af en så vigtig aftale.

Socialdemokratiet har fra starten argumenteret for en samlet aftale, der forlænger bevillingen og sikrer en højere statslig andel af gevinsterne. Socialdemokratiets kritikpunkter knytter sig primært til kompensationsbestemmelsen.

Aftalen vil uden tvivl medføre et større statsligt provenu frem til 2012 end en fortsættelse af det eksisterende regelsæt. Den hidtidige eneretsbevilling til A. P. Møller – Mærsk A/S udløber den 8. juli 2012. Eneretsbevillingen er med aftalen forlænget med 30 år frem til 8. juli 2042.

Socialdemokratiet er tilhænger af en aftaleløsning med bevillingshaveren, hvis den kan sikre staten en andel af værdien af olie- og gasforekomsterne i Danmarks undergrund, som afspejler, at undergrunden tilhører den danske befolkning. Socialdemokratiet har også været indstillet på at forlænge koncessionen som et led i en samlet aftaleløsning.

I de kontakter, der har været mellem Socialdemokratiet og regeringen under forhandlingsforløbet, har vi således tilsluttet os en aftaleløsning, såfremt der kunne nås et tilfredsstillende resultat. Alle kontakter har været mundtlige, og uden at der på noget tidspunkt er udleveret materiale, som kunne danne baggrund for en substansmæssig vurdering af forhandlingernes indhold.

Desværre har regeringen valgt at afslutte forhandlingerne med indgåelse af en egentlig aftale, hvor Folketinget enten skal tilslutte sig aftalen i dens helhed eller forkaste hele aftalen.

Socialdemokratiets vurdering af aftalen er – efter en nøje gennemgang med et stort antal spørgsmål i Folketingets Energipolitiske Udvalg og Folketingets Skatteudvalg:

- Arkitekturen og opbygningen af regelsættet for kulbrinteindvindingen er i sit hovedindhold tilfredsstillende og følger de hovedretningslinjer, som var anbefalet af Socialdemokratiet. Dog havde vi ønsket en aftale med virkning allerede fra indkomståret 2003.
- Det er tilfredsstillende, at staten allerede fra starten opnår en 20 pct.-andel af overskuddet.
- Det er tilfredsstillende, at kulbrintefradraget nedsættes fra 250 pct. til 30 pct.
- De aftalte overgangsordninger forekommer meget gunstige for DUC.
- En fast kulbrinteskatteprocent på 52 forekommer meget gunstig ved store indvindinger. Ingen kan med nogen sikkerhed forudsige udviklingen frem til 2042.

- Det er utilfredsstillende, at staten ikke indgår på lige fod som bevillingshaver med 20 pct. som i øvrige danske koncessioner.
- Det er endvidere utilfredsstillende, at staten først bliver medejer af DUC fra 2012 med de rettigheder og muligheder, som et medejerskab giver i forhold til en overskudsdelingsordning.
- Det er utilfredsstillende, at rørledningsafgiften reelt afskaffes allerede fra 2004, hvor den fuldt ud kan modregnes i kulbrinteskatten.

Aftalens hovedproblem

Bortset fra ovennævnte elementer i aftalen er der to forhold, som er helt afgørende:

For det første

Det har været umuligt under udvalgsbehandlingen at skabe sig et tilstrækkeligt grundlag for at vurdere de samlede konsekvenser af aftalen mellem regeringen og A. P. Møller – Mærsk A/S.

Det er ikke en opfattelse, som vi står alene med. Vismændene har i deres seneste rapport fra november 2003 udtalt:

»Det er imidlertid uafklaret, om aftalen indebærer en balanceret deling af det økonomiske overskud af olie- og gasreserverne mellem A. P. Møller – Mærsk A/S og samfundet. I princippet tilhører ressourcerne samfundet, og olieselskabet skal have en normal aflønning af den investerede kapital inklusive en risikopræmie i tilknytning til udnyttelse af rettighederne. *De oplysninger, der er offentliggjort i forbindelse med indgåelse af aftalen, gør det ikke muligt at vurdere, om dette er tilfældet i den indgåede aftale.*« (Socialdemokratiets fremhævnings).

Regeringen har nægtet at give Folketinget de nødvendige økonomiske baggrundsoplysninger, så uafhængige eksperter kan vurdere de økonomiske konsekvenser af aftalen.

Regeringspartierne og Dansk Folkeparti har ligeledes – og helt usædvanligt – nægtet at holde en høring i Folketinget om de økonomiske konsekvenser af aftalen, hvor uafhængige eksperter kunne give deres vurdering af aftalen.

På den baggrund har det bl.a. været umuligt at gennemskue, om de forudsætninger og de sammenligningsscenarier, som regeringen bygger hele sin argumentation på, er realistiske og giver et retvisende billede af aftalen.

For det andet

Mest alvorligt er det dog, at aftalens kompensationsbestemmelse reelt afskaffer Folketingets ret til at udskrive skatter og afgifter helt frem til 2042, såfremt disse ikke er generelle og derfor specifikt belaster kulbrinteindvindingen.

Under udvalgsarbejdet er det oplyst, at kompensationsbeløbet til DUC vil udgøre ca. 40 mia. kr. i løbende priser (22 mia. kr. i nutidsværdi) under regeringens egne forudsætninger. Det indebærer, at såfremt Folketinget vedtager skatte- og afgiftslove, som specielt berører DUC's olie- og gasudvinding i Nordsøen, skal staten kompensere DUC med de 40 hhv. 22 mia. kr., inden der opstår en nettogevinst til samfundskassen.

Mindst lige så alvorligt er det, at kompensationsklausulen er udformet uden nogen sikkerhed for, at vi kan opretholde den forudsatte samfundsmæssige andel fra indvindingen af olie og gas i Nordsøen. Såfremt Folketinget f.eks. ser sig nødsaget til at sænke den generelle selskabsbeskatning, opstår et tab, som ikke kan kompenseres. Folketinget vil ikke i den situation kunne forhøje kulbrinteskatten for at sikre sig en uændret andel fra olie- og gasindvindingen, uden at der kan rejses krav om fuld kompensation.

Ligeledes afskærer kompensationsbestemmelsen Folketinget fra at hjemtage en rimelig samfundsandel fra olie- og gasindvindingen, såfremt aftalens forudsætninger ændrer sig fundamentalt. Det gælder, uanset om baggrunden er uforudsete store fund i den danske undergrund eller dramatiske ændringer i prisudviklingen på olie og gas frem til 2042.

Selv direkte fejl og huller i den lovgivning, som nu gennemføres, vil der være særdeles begrænsede muligheder for at Folketinget kan rette uden at blive mødt med krav om økonomisk kompensation fra DUC.

Kompensationsbestemmelsen, som den nu er afdækket, indebærer således en helt uacceptabel begrænsning af Folketingets ret til at udskrive skatter og afgifter. Derfor bliver konsekvensen af Folketingets vedtagelse af B 7, at Folketingets flertal i december 2003 med sin beslutning vil indskrænke kommende Folketingets handlemuligheder helt frem til 2042. Reelt sættes borgernes stemmeafgivning ud af kraft på dette område i de kommende 39 år.

Aftalen skal notificeres og tiltrædes af Europa-Kommissionen. Der vil i den forbindelse være væsentlige spørgsmål omkring såvel koncessionsdirektivet (der hviler på princippet om frit udbud af koncessioner, dog med en dansk særregel om adgang til forhåndsforhandlinger med de nuværende bevillingshavere) som konkurrence- og statsstøtteregele. Kommissionen vil spørge, om der i aftalen er en særlig favorisering af en dominerende dansk virksomhed.

På den baggrund er Socialdemokratiet nået frem til følgende konklusioner:

Socialdemokratiet vil stemme imod beslutningsforslag nr. B 7 om indgåelse af aftale mellem økonomi- og erhvervsministeren og bevillingshaverne i henhold til eneretsbevilling af 8. juli 1962 til efterforskning og indvinding af kulbrinter i Danmarks undergrund.

Det skyldes, at aftalen vil binde kommende Folketing på en uacceptabel måde frem til 2042. Vi kan ikke støtte, at Folketinget begrænses i sin ret til at sikre den del af værdierne i den danske undergrund, som tilhører samfundet. Kompensationsbestemmelsen i aftalen fra den 29. september 2003 indebærer sådanne begrænsninger.

Havde aftalen været indgået uden kompensationsbestemmelsen, ville Socialdemokratiet være indstillet på at støtte en aftale. Vi ser som nævnt klare forbedringer i den indgåede aftale, men også forhold, som vi anser for tvivlsomme og uacceptable. Med kompensationsbestemmelsen forhindres kommende Folketing i at rette op på disse problemer. Den del af aftalen, som omhandler skatter og afgifter, bør hverken reelt eller af principielle grunde få karakter af en egentlig aftale, da der ikke bør pålægges begrænsninger på kommende Folketingets ret til at udskrive skatter gennem bindende aftaler.

Socialdemokratiet vil stemme for lovforslag nr. L 62 – kulbrinteskatteloven.

De foreslåede skatteregler er en klar forbedring. Endvidere er de foreslåede skatteregler med et kulbrintefradrag på 30 pct. langt mere robuste imod skattetænkning.

At Socialdemokratiet stemmer for L 62, er ikke udtryk for, at vi er tilfredse med alle forslagens elementer, men derimod en støtte til hovedarkitekturen i lovforslaget, som også er en forbedring af det eksisterende lovgrundlag.

Samtidig undrer vi os over, at regeringen opretholder den eksisterende lovgivning for øvrige koncessionshavere, som man selv under lovbehandlingen har betegnet som åben for skatte-tænkning og med mulighed for skattebegrunde-de investeringer for at undgå den tilsigtede kulbrinteskate. Det forekommer at være i direkte modstrid med statsministerens løfte om, at skat-tehuller skal lukkes og lukkes med det samme.

Socialdemokratiet vil stemme for lovforslag nr. L 48 – undergrundsloven.

Socialdemokratiet har fra starten argumenteret for en samlet aftale med A. P. Møller – Mærsk A/S, som indeholder såvel en forlængelse af be-villingen som en højere statslig andel af gevin-sterne fra den danske undergrund allerede fra 2004. Socialdemokratiets kritikpunkter knytter sig således ikke til forlængelsen af bevillingen, men til en række af de elementer – især kompen-sationsbestemmelsen – som vi tager stilling til ved afstemningen om B 7.

Det Radikale Venstres og Kristendemokrater-nes medlemmer i udvalget støtter den indgåede aftale med A.P. Møller – Mærsk og dermed så-vel beslutningsforslag nr. B 7 som lovforslag nr. L 48 og L 62.

Olien i den danske del af Nordsøen er bundet i kalken i mikroskopiske partikler, som det kræ-ver stadig større investeringer og stadig mere avanceret teknologi at udvinde. Det er derfor af afgørende samfundsøkonomisk betydning at få en langsigtet og frivillig aftale, så man undgår en u hensigtsmæssig udnyttelse af olien frem til 2012. Langt den største del af værdierne i Nord-søen indhentes i perioden frem til 2012. Derfor har staten også en stor interesse i at få en aftale nu, så staten kan få en større andel af overskud-det under den nuværende koncession.

Det Radikale Venstre og Kristendemokraterne baserer deres ja på de forudsætninger, som er fremlagt af den danske regering i forbindelse med behandlingen af de tre forslag, herunder en beregnet andel af overskuddet på 57 pct. til sta-ten frem til 2012 og 67 pct. efter 2012. Hvis dis-se forudsætninger måtte ændre sig afgørende, agter Det Radikale Venstre og Kristendemokra-terne at benytte de muligheder, som aftalen indeholder, til at genforhandle aftalen.

Det Radikale Venstres medlem af udvalget no-terer sig i øvrigt, at alle partier og alle eksperter er enige om, at produktionen af olie i den danske

del af Nordsøen vil toppe inden for en kort årræk-ke. På den baggrund agter Det Radikale Venstre i starten af 2004 at fremsætte et beslutningsfor-slag for Folketinget om nedsættelse af en national kommission til belysning af de konsekvenser, et fald af olieproduktionen vil få for Danmark, og til at fremkomme med anbefalinger til, hvordan Danmark kan opretholde sin forsyningssikker-hed gennem andre vedvarende energikilder og sikre en sund økonomi, når olieproduktionen i den danske del af Nordsøen falder.

Et *mindretal* i udvalget (SF) indstiller lovfor-slaget til *forkastelse* ved 3. behandling, men vil stemme for det stillede ændringsforslag.

Lovforslaget er udelukkende fremsat for at sikre, at aftalen mellem regeringen og A.P. Møl-ler – Mærsk kan gennemføres. Denne aftale, der behandles under beslutningsforslag nr. B 7, er SF imod og henviser derfor til SF's politiske be-mærkninger i betænkningen over B 7.

Et *andet mindretal* i udvalget (EL) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Enhedslisten støtter ikke lovforslaget og op-fordrer Folketingets medlemmer til – i fald lov-forslaget vedtages – skriftligt og med deres un-derskrift over for Folketingets formand inden for en frist af 3 søgnedage fra vedtagelsen at begære folkeafstemning om lovforslaget.

Når der indgås en aftale, som vil binde Folke-tinget frem til 2042, og som indeholder et rent gaveelement fra befolkningen til A.P. Møller – Mærsk og DUC, nemlig en forlængelse af ene-retsbevillingen fra 2012 til 2042, så må det være rigtigt, at befolkningen får lejlighed til selv at tage stilling. Befolkningens mulighed for at ænd-re på aftalen ved at vælge et andet flertal ved et folketingsvalg er jo fjernet.

Hvorfor fremsættes B 7, L 48 og L 62

Hidtil har olien og gassen givet alt for lidt i indtægt til staten. De nuværende regler er ikke gode nok. Ikke mindst er mulighederne for at fradrage udgifter til investeringer alt for store. Erkendelsen af, at staten får for lidt, førte til, at et flertal i Folketinget i februar 2003 krævede en større andel af værdierne. Flertallet pegede først og fremmest på at få ændret den nuværende af-tale med A.P. Møller – Mærsk, der er indehaver af bevillinger, som i dag udgør over 80 pct. af indvindingen af olie og gas i den danske del af Nordsøen.

Regeringspartierne var ikke interesserede i at ændre på de nuværende forhold, men blev nødt til at gå med til en vedtagelse, der pålagde regeringen at udarbejde og fremlægge en redegørelse for »de muligheder, der er for – på en samfundsøkonomisk hensigtsmæssig og afbalanceret måde – at sikre, at staten får en større andel af værdierne i forbindelse med den nuværende og fremtidige udnyttelse af olie- og gasressourcerne i Nordsøen. Det forudsættes herunder, at der samtidig kan ske drøftelser med bevillingshaverne af de koncessioner, der udløber i 2012, med henblik på en mulig forlængelse.«

Økonomi- og erhvervsministeren valgte en lukket strategi for forhandlingerne, og den såkaldte redegørelse kom først efter, at ministeren havde offentliggjort en aftale med A.P. Møller – Mærsk.

Enhedslisten mener ikke, at redegørelsen lever op til folketingsvedtagelsen fra februar. Der belyses ikke egentlige alternativer til regeringens aftale om Nordsøolien, og det er stærkt tvivlsomt, om aftalen giver staten et reelt større udbytte, ikke mindst når det tages i betragtning, at beskatningsretten sættes ud af kraft de næste 40 år.

Og det drejer sig om store beløb, op til 500 mia. kr., jf. B 7 – svar på spm. 1, måske endnu mere.

Lovforslag nr. L 48 skal gøre det muligt at forlænge koncessionen, lovforslag nr. L 62 at ændre skattevilkårene efter de retningslinjer, der ligger i aftalen af 29. september 2003, hvor tiltrædelsen afgøres med beslutningsforslag nr. B 7. I det nedenstående uddyber Enhedslisten, hvorfor vi mener, det er til skade for det danske samfund.

Aftalen bygger på et forkert princip

Den indgåede aftale bygger på den opfattelse, at samfundet og A.P. Møller – Mærsk og DUC skal dele værdierne af olien i undergrunden, og glemmer, at olien tilhører samfundet.

De økonomiske vismænd beskriver det principielle om olieudvinding således i deres seneste rapport:

»I princippet tilhører ressourcerne samfundet, og olieselskabet skal have en normal aflønning af den investerede kapital inklusive en risikopræmie i tilknytning til udnyttelse af rettighederne.« (DØR, efteråret 2003, side 100).

Aftalen burde tage udgangspunkt i, at olien tilhører samfundet, og at de, der pumper det op, skal have en rimelig aflønning for at gøre det. Men aftalens princip er, at selskabet ikke bare skal have en aflønning og en risikopræmie, men også har fået en ret til en bestemt andel af værdierne, uanset hvor meget værdierne vokser. Aftalen bygger således på, at staten har afgivet en andel af ejendomsretten til olien i undergrunden, og at der er indført en kompensationsaftale, der skal sikre, at det private selskab under alle omstændigheder opretholder denne andel, uanset hvor meget selskabets aflønning for at pumpe olien op måtte vokse.

Skal et privat selskab og børsen stå over Folketinget

Siden Folketinget vedtog, at samfundet skulle have en større andel af værdierne fra olien i undergrunden, har regeringen sat Folketinget til side. Angiveligt har hensynet til det private selskab og de børssetiske regler fået regeringen til først at føre forhandlingerne i dybeste hemmelighed og uden at inddrage Folketinget eller den nødvendige ekspertise. Dernæst blev aftalen indgået, før Folketinget blev orienteret, angiveligt fordi de børssetiske regler påbyder, at den enighed, der var opnået mellem regeringen og A.P. Møller – Mærsk og DUC, straks skulle udmøntes i en aftale, der kunne undertegnes og offentliggøres, før Folketinget blev taget med på råd.

Regeringen har sat hensynet til et privat selskab og børsen over hensynet til at inddrage Folketinget før indgåelsen af en så principiel og vidtgående aftale med en rækkevidde på 4 årtier. Og naturligvis er de børssetiske regler ikke til hindring for en åben politisk debat og beslutning om principper og vilkår for udnyttelsen af den danske undergrund, men regeringen valgte at lave en aftale uden en forudgående debat i Folketinget. Med denne forhandlingstaktik har regeringen præsenteret Folketinget for en fuldbudet kendsgerning, og der er indgået en aftale, der har vist sig fuld af huller, ikke kun forårsaget af regeringens politik, men også fordi der er haft mulighed for at vurdere aftalen, før den blev indgået. Derfor er det helt uantageligt bare at vedtage regeringens aftale.

Med henvisning til forretningshemmeligheder har regeringen desuden afvist at fremlægge hele grundlaget for de beregninger, der er fremlagt om olieaftalen.

De binder os i 39 år med aftalens kompensationsbestemmelse

Godkendes aftalen, vil Folketing og regering være bundet i 39 år. Det følger af aftalens afsnit VI, der lover DUC compensation for enhver ændring af gældende regler, der er målrettet olieindvindingen i Nordsøen.

Det er en helt usædvanlig bestemmelse.

Folketinget har stillet et spørgsmål, om økonomi- og erhvervsministeren kender til andre lande, der har indgået en tilsvarende aftale, jf. B 7 – spm. 61. Svaret er, at ministeren ikke er bekendt med lande, hvor der er indgået en tilsvarende aftale. Den høring, som mod regeringens ønske blev gennemført, viste dog, at den slags aftaler kendes, nemlig i u-lande og lande med ringe demokratiske traditioner.

Det er en musefældeklause, der ikke kendes fra andre lande, Danmark normalt sammenligner sig med. Danmark bringer sig her på linje med de regler, selskaber kan opnå i »bananrepublikker«.

Og skulle statens andel af indtægterne falde, er der ikke en tilsvarende ret til compensation. Kompensationen er ensidigt til fordel for DUC.

Det bliver for første gang forbudt ved lov at hæve skatten på olieindvinding

I alle gældende aftaler, inklusive den såkaldte eneretsaftale med A.P. Møller – Mærsk, har staten eksplicit fastholdt sin ubegrænsede ret til at ændre på skatter og andre regler, jf. B 7 – svar på spm. 56, og det er fremgået af debatten i Folketinget, at et tidligere forsøg fra A.P. Møller – Mærsk på at få indført en sådan klausul blev afvist i 1981.

Med aftalen om compensation ophæves for A.P. Møller – Mærsk og DUC's vedkommende reelt retten til at hæve kulbrinteskatten.

Af svar på L 62 – spm. 93 fremgår, at kulbrinteskatten skal hæves til 80 pct., hvis den fra 2005 skal modsvare kompensationsbeløbet. Sker stigningen fra 2012 eller senere, skal kulbrinteskatten hæves til mere end 100 pct., stigende til det ekstreme over 2.000 pct., hvis en skatteforhøjelse gennemføres med virkning fra 2036, og 6.500 pct. fra 2040. Og skal staten opnå et provenu, der overstiger compensationen, skal procenterne endnu højere op, hvilket naturligvis er helt urealistisk.

Skatteministeren hævder, at man bare kan tage andre skattemetoder i anvendelse. Som eksempel nævnes i svaret på L 62 – spm. 98, at en ophævelse af fradragsretten for selskabsskat i kulbrinteskatten, en afskaffelse af kulbrintefradraget og en kulbrinteskate på 50 pct. (altså en beskatning på 80 pct. af hele overskuddet) kan give et provenu på ca. 5 mia. kr. frem til 2042, hvis ændringerne gennemføres fra 2006. Også dette er helt urealistisk at gennemføre for så lille et provenu – og allerede efter nogle få år vil heller ikke denne model give et provenu, der overstiger den compensation, A.P. Møller – Mærsk og DUC får ret til med den indgåede aftale.

Regeringen siger, at A.P. Møller – Mærsk kun ville gå med til aftalen, hvis der blev indgået aftale om en sådan compensation, der reelt ophæver muligheden for at øge kulbrintebeskatningen. Kompensationsbestemmelsen er prisen for, at A.P. Møller – Mærsk ville indgå »så byrdefuld en aftale«, siger regeringen. Nu er det svært at få øje på det byrdefulde i at indgå en aftale, der frem til 2042 kan give A.P. Møller – Mærsk og DUC et overskud på et trecifret milliardbeløb, jf. B 7 – svar på spm. 1. Selv når regeringen prøver at få beløbet til at syne mindst, erkendes det, at den nye aftale er 12 mia. kr. mere værd for DUC end den eksisterende aftale, jf. B 7 – svar på spm. 21. A.P. Møller – Mærsk og DUC bliver altså – med regeringens ord – 12 mia. kr. rigere på denne aftale, der skulle være en stramning af de økonomiske vilkår.

Regeringen siger, at den nye aftale medfører meget strammere økonomiske vilkår end de eksisterende regler, men af regeringens beregninger fremgår, jf. B 7 – svar på spm. 39, at DUC fra 2004 til 2042 alene må give afkald på en fortjeneste på 4 mia. kr. med de nye regler sammenlignet med en fortsættelse af de eksisterende. 4 mia. kr. er den reelle stramning – et meget beskedent beløb sammenlignet med de gældende regler, alle siger er for slappe og har givet for lidt til staten – og en helt symbolsk betaling for at få videreført eneretten til mere end 80 pct. af de danske olieforekomster og få en kompensationsaftale, der binder regeringer og Folketing i de kommende 39 år.

Og disse symbolske 4 mia. kr. kan hurtigt forsvinde. Opdages der et skattehul, kan det med stor sandsynlighed ikke lappes. Det fremgik af Folketingets høring om aftalen og det efterføl-

Bet. o. lovf. vedr. anvendelse af Danmarks undergrund

gende åbne samråd, at et forsøg på at lukke et hul i f.eks. loven om kulbrinteskate, vil udløse et krav om kompensation, så hullet reelt ikke kan lukkes. Netop erfaringerne med den eksisterende kulbrinteskate, der viste sig at være stort set værdiløs, burde tilsige, at man ikke laver en aftale, der forhindrer lukning af skattehuller.

Domstolene er sat ud af kraft

Ikke alene er aftalen indgået uden på forhånd at inddrage Folketinget. Aftalen er også skruet sådan sammen, at tvister om aftalens indhold ikke kan indbringes for domstolene, men skal afgøres af en voldgift uden mulighed for at anke afgørelsen.

Flere eksperter har om kompensationsaftalen sagt, at den er meget svær at forstå. Det kan derfor siges med sikkerhed, at der vil opstå alvorlige fortolkningsproblemer, men med aftalen er det sikret, at fortolkningsproblemer ikke kan behandles ved de normale domstole. Afgørelsen af uenigheder skal overlades til voldgift, hvor »retsforhandlingerne« foregår bag lukkede døre, og hvor der ikke er mulighed for at anke afgørelsen.

Aftalen blokerer for miljøpolitik

Det er klokkeklart, at en række miljøtiltag forhindres af kompensationsaftalen. F.eks. svarer regeringen, at hvis kulbrinteaktiviteter skal betale CO₂-afgift, som alle andre borgere og resten af erhvervslivet gør det, vil det udløse krav om kompensation.

Brug af afgifter til at minimere miljøproblemer i forbindelse med olieproduktion bliver også stoppet med aftalen. F.eks. vil et forsøg på at indføre en afgift for at minimere forurening med boreslam og forurening af de store mængder vand, der bruges i forbindelse med olieudvinding, udløse en kompensation, da en sådan afgift naturnødvendigt vil give et overskud, så længe der er en forurening, der skal nedbringes. Og bliver der et overskud til staten, skal A.P. Møller – Mærsk og DUC have pengene igen.

Energipolitisk lægger aftalen op til at øge indvindingen af olie og gas på kort sigt. Det er efter Enhedslistens mening ikke den rigtige strategi, hvis Energistyrelsens forudsigelser om de tilgængelige oliereservers omfang holder. En bedre strategi kunne være en langsommere ophentningstakt, der gav det danske samfund en længe-

re periode med en større andel af selvforsyning med olie og dermed mere tid med stabile forhold til at omstille energiforsyningen i landet til en situation, hvor udbuddet af olie er begrænset, og hvor afhængighed af olie kan udgøre en stor økonomisk belastning for samfundet.

Statens merfortjeneste med aftalen er meget tvivlsom

Regeringen siger, at aftalen medfører en ekstra fortjeneste til staten sammenlignet med de gældende regler på 31 mia. kr. Det er i sig selv et beskedent beløb sammenlignet med de store værdier, der ligger i Nordsøens undergrund. Ved nærmere eftersyn er beløbet tilmed meget mindre, fordi de 21 mia. kr. henføres til en påstået merproduktion ved at lade A.P. Møller – Mærsk eneret fortsætte i yderligere 39 år. Kun 9,7 mia. kr. kan henføres til strammere skatte-regler.

Regeringen begrundes den ekstra produktion af olie med, at ved at lade A.P. Møller – Mærsk fortsætte, vil der ske en mere hensigtsmæssig udvikling af investeringerne og produktionen sammenlignet med et forløb, hvor der kommer en ny operatør fra 2012. Naturligvis kan det medføre en mindre afbrydelse af produktionen ved et skifte til en anden operatør, selv om det helt sikkert vil være til både A.P. Møller – Mærsk og DUC's og den nye operatørs fordel at indgå en aftale om en overtagelse, der sikrer en fortløbende produktion.

Regeringens hovedargument for, at produktionen vil blive mindre med en ny operatør, er, at DUC ikke vil investere så meget op til 2012. Regeringen mener, A.P. Møller – Mærsk og DUC vil begynde at lukke borer uden at foretage de investeringer, der kan sikre en større udnyttelse af olien, hvis det ekstra udbytte først kommer efter 2012. Det er en påstand, der er mere præget af politik end af argumenter.

For det første strider påstanden om, at DUC vil investere mindre, mod regeringens påstand om, at olieselskaberne vil investere for at undgå at betale kulbrinteskate.

For det andet kan A.P. Møller – Mærsk og DUC indgå en aftale med staten eller den nye koncessionshaver om overtagelse af de investeringer, der foretages op til 2012. Når der efter regeringens mening er over 20 mia. kr. at tjene på det, vil en sådan aftale naturligvis blive indgået.

For det tredje giver lovgivningen mulighed for at styre produktionen. Undergrundslovens § 10 siger, at »efterforskning og indvinding skal finde sted på en forsvarlig og hensigtsmæssig måde og således, at spild af råstoffer undgås«. A.P. Møller – Mærsk og DUC må således ikke suge olien op på en sådan måde, at en del, der ellers kunne indvindes, går til spilde. Og i samme lovs § 15, stk. 2, står: »Såfremt hensynet til en forsvarlig og hensigtsmæssig indvinding taler herfor eller tungtvejende samfundsmæssige hensyn nødvendiggør dette, kan energiministeren foretage ændringer af godkendte indvindingsplaner og regulere indvindingen.«

Der er således mulighed for at gribe ind og sikre en produktion, der langsigtet giver det optimale udbytte. Regeringen svarer da også Folketinget, at den forventer, at bevillingshaverne lever op til lovgivningens krav, jf. B 7 – svar på spm. 113, og anfører, at overtrædelse af undergrundsloven samt påbud eller vilkår kan indebære »bøde- eller fængelsstraf, ligesom økonomi- og erhvervsministeren kan tilbagekalde en tilladelse«, jf. B 7 – svar på spm. 116.

Hvis disse bestemmelser ikke er nok til at sikre en regulering, der er optimal, må det konstateres, at en opgave som forsvarlig udnyttelse af olieressourcerne ikke kan overlades til private. Stramningen af skattereglerne, der vurderes til 9,7 mia. kr., er meget lidt, når det sættes i forhold til et årligt tab i disse år på ca. 5 mia. kr., hvis de danske regler skulle være på linje med de norske.

Desuden hører det med i vurderingen,

- at aftalen sænker marginals-katten på indtjeningen i Nordsøen. Det vil sige, at med stigende oliepriser kan de gamle regler vise sig at give en større fortjeneste end aftalen, særlig hvis kulbrinteskatten revideres, så den kommer til at virke efter hensigten (hvilket kan gøres nu og under alle omstændigheder ville ske efter 2012, hvis ikke aftalen om forlængelse bliver godkendt),
- at regeringen fraskriver samfundet muligheden for at hæve beskatningen, hvis der bliver brug for det af den ene eller den anden grund,
- at aftalen blokerer for miljøtiltag eller gør dem økonomisk dyrere for samfundet.

Der er således intet belæg for at kalde aftalen for en økonomisk god aftale.

Sænkes selskabsskatten, vokser DUC's overskud

De seneste års erfaring viser, at skattekonkurrencen mellem landende presser selskabsskatten ned i de enkelte lande. Argumentet er, at når andre lande sætter selskabsskatten ned, må vi følge med, for ellers flytter virksomhederne til udlandet. Dette argument kan diskuteres, men det holder under ingen omstændigheder med hensyn til olieindvindingen i den danske undergrund: Den kan pr. definition ikke flyttes ud af landet. Derfor burde det i aftalen stå, at enhver nedsættelse af selskabsskatten modsvares af en tilsvarende forhøjelse af kulbrinteskatten eller lignende. Men aftalens kompensationsbestemmelse betyder, at DUC's beskatning skal sænkes, så statens forholdsmæssige andel af olieindtægterne bliver mindre, hvis virksomhederne på land får en skattelettelse via en nedsættelse af selskabsskatten.

Der står i aftalen, at hvis en nedsættelse af selskabsskatten finansieres fuldt ud af erhvervslivet selv, så skal DUC acceptere f.eks. en forhøjelse af kulbrinteskatten, men i virkelighedens verden står det klart, at selskabsskatten vil blive sat ned i løbet af de kommende år, og at der vil blive tale om en reel skattelempelse for erhvervslivet. Derfor kan det siges med sikkerhed, at statens andel af olieindtægterne bliver mindre end det, regeringen hævder i argumentationen for aftalen.

Kulbrinteskatten duer ikke, siger regeringen

Regeringen bruger megen energi på at sige, at kulbrinteskatten ikke virker. Det har venstrefløjens sagt i årevis. Der er mindst to store problemer: For det første er kulbrintefradraget på 250 pct. alt for højt. Den størrelse gør, at samfundet mere end betaler alle investeringerne, men som beregningerne viser, vil kulbrinteskatten trods alt indbringe et væsentligt milliardbeløb i de kommende år – på trods af kulbrintefradraget. Men her peger regeringen på det andet problem: Fradraget er så stort, at virksomhederne kan investere sig ud af kulbrinteskatten, altså investere mere end nødvendigt for at opnå en given produktion.

Da alle investeringer forud skal godkendes af myndighederne, og da investeringer, der kun har skattetækning som formål, kan underkendes, burde myndighederne kunne stoppe en sådan omgåelse af kulbrinteskatten. Hvis ikke, er der klart tale om et skattehul, som der bør sættes ind over for.

Regeringen erkender, at kulbrinteskatten kan laves om, uden at der indgås nogen aftale herom: »Jeg kan bekræfte, at et flertal i Folketinget her og nu kan vedtage en isoleret reduktion af kulbrintefradraget«, siger skatteministeren i L 62 – svar på spm. 65.

I stedet for at bruge den dårlige kulbrintelov som argument for at lave en aftale, der rækker 39 år frem, kunne regeringen blot tage initiativ til at ændre loven, så den virker efter den oprindelige hensigt, og få stoppet for skattetænkning.

Transfer pricing – de kan unddrage sig akkurat som Coca Cola og McDonald's

De kan slippe, ligesom McDonald's og de andre multinationale i årevis er sluppet for at betale skat eller har betalt alt for lidt.

Skatteministeriets eget udvalg pegede allerede for 2 år siden på det ønskelige i at skærpe lovgivningen om transfer pricing og den mulighed, parterne i DUC ville have for at undgå eller få reduceret kulbrinteskatten ved at flytte kulbrinteindkomster over i selskaber, der kun er underlagt almindelig selskabsskat. Først da pressen satte fokus på dette hul, har ministeren taget initiativ til at lukke det, men der er fortsat huller.

Hele mekanismen i lovgivningen mod transfer pricing går ud på at sikre, at transaktioner mellem forbundne selskaber sker til markedspriser og ikke til over- eller underpriser, så der reelt flyttes penge fra ét selskab til et andet med henblik på at spare skat. Problemet er bare, at det i mange tilfælde er svært at kontrollere, hvad der er markedsprisen. Akkurat som det er svært at konstatere en markedspris på Nescafé og den sirup, der indgår i produktionen af Coca Cola – hvilket givet er årsagen til, at Nestlé og Coca Cola ikke eller kun sjældent betaler skat – så er det svært at kontrollere prisen på de ydelser, DUC køber af forbundne selskaber som f.eks. Mærskolie og Gas A/S. Myndighederne har ikke en reel chance for at dokumentere, at en pris for knowhow, f.eks. om, hvordan man borer vandret, eller for specialiseret udstyr, er sat for højt. Dermed kan olieindkomst flyttes ud af kulbrinteselskabet og dermed væk fra kulbrintebeskatning. En anden metode er at flytte udgifter ind i kulbrintevirksomheden, f.eks. uddannelse af personale, der senere skal arbejde i en anden forbunden virksomhed. På den måde opnås et ekstra fradrag, nemlig fradraget i kulbrintebe-

skatningen, så udgiften ikke bare giver et skattefradrag på 30 pct., men på over 70 pct.

Trods mange spørgsmål til skatteministeren er der ikke kommet nogen løsning på disse problemer.

Man kan desuden spørge, om der er andre huller, som vi endnu ikke har opdaget. Og hvis ovennævnte hul og eventuelle nye huller først lukkes efter, at Nordsøaftalen er godkendt, vil en sådan lovgivning udløse kompensation. Økonomi- og erhvervsministeren siger i B 7 – svar på spm. 10: »Hvis det eksempelvis besluttes yderligere at stramme kulbrinteskatten, vil det gælde for alle – også for DUC-selskaberne. Men DUC-selskaberne vil kunne opnå kompensation i henhold til aftalen herom«.

Skattehullet, de ikke vil lukke

I lyset af de aktuelle skatteskandaler, bl.a. det skattehul, TDC benytter, har statsministeren lovet at lukke ethvert skattehul, lige så snart det opdages. Trods flere spørgsmål fra Folketinget har det ikke været muligt at få en klar udtalelse om, hvorvidt hullet i kulbrinteskatten vil blive lukket. Der henvises til, at problemet løses med aftalen med A.P. Møller – Mærsk og DUC gennem nedsættelsen af kulbrintefradraget.

Ud over at nedsættelsen af kulbrintefradraget – som nævnt ovenfor – ikke løser alle problemer, er der fortsat 25 selskaber i den danske del af Nordsøen, der stadig har gavn af det store fradrag, fordi ændringen af kulbrinteskatten kun gælder A.P. Møller – Mærsk og DUC. Det har ikke været muligt at få et klart svar på, om en sådan ændring vil komme, eller om lukningen af dette hul er omfattet af regeringens skattestop og hullet dermed skal forblive åbent. Regeringen siger, den vil forhandle med de andre selskaber, men i givet fald vil en lukning af hullet komme til at koste en pris i en sådan aftale – som det allerede er sket med hensyn til A.P. Møller – Mærsk og DUC.

Aftalen betyder under alle omstændigheder et højere afkast til DUC

Ved vurderingen af olieselskabernes fortjeneste ser man på den risikopræmie, selskaberne opnår. Risikopræmien er den del af fortjenesten, der ligger ud over den, man risikofrit kan opnå ved f.eks. at investere i en statsobligation, altså

en betaling for den risiko, selskabet løber ved at gennemføre en given investering.

Det er vurderingen i det notat, regeringen har lavet: »Rentabilitetsanalyser af olie- og gasaktiviteterne i den danske del af Nordsøen«, jf. B 7 – bilag 2, at dansk industri i almindelighed får en risikopræmie på 5 pct. Præmien svinger mellem forskellige brancher, og en analyse af en række virksomheder inden for oliebranchen tyder på en risikopræmie på 60 pct. af den gennemsnitlige, svarende til en risikopræmie på 3 pct. Oliebranchen er altså ikke så risikabel som andre brancher.

Økonomiministeren skrev i sin redegørelse til Folketinget vedrørende Nordsøen side 5: »I dag har man langt højere kendskab til ressourcerne i den danske del af Nordsøen, end da eneretsbevillingen blev tildelt i 1962, hvilket taler for en lavere risikopræmie til de involverede selskaber i fremtiden.« Det er helt korrekt, men den indgåede aftale indbærer blot det modsatte: Risikopræmien vil stige.

I økonomi- og erhvervsministerens B 7 – svar på spørgsmål 90 står, at »oliebranchen for perioden 1962-2003 i gennemsnit (har) haft et krav til risikopræmien svarende til ca. 3 pct. DUC's historiske risikopræmie har i perioden ligget på ca. 5 pct. og således ca. 2 procentpoint over det gennemsnitlige krav til risikopræmien i oliebranchen.«

DUC's risikopræmie har frem til i dag været næsten den dobbelte af oliebranchens gennemsnit. Og da risikoen i dag er betydelig mindre end i 1962 og årene efter, bør den accepterede risikopræmie, som ministeren selv er inde på, forventes at falde. Men regeringens aftale med A.P. Møller – Mærsk medfører, at risikopræmien stiger, nemlig til ca. 7 pct. for perioden 2004-2042, jf. L 62 – svar på spm. 32.

Fra allerede at ligge langt over den gennemsnitlige risikopræmie i olieindustrien viser regeringens egne beregninger af konsekvenserne af den indgåede aftale, at risikopræmien vil stige fra 5 til 7 pct. – stik imod det, regeringen har sagt den vil tilstræbe.

Denne åbenlyse modsætning er ministeren netop blevet opmærksom på. Derfor er der nu udsendt et manipuleret regnestykke. I stedet for at se på hele den foregående periode (1962-2003) vil økonomi- og erhvervsministeren nu

bruge perioden 1983-2003 som sammenligningsgrundlag, jf. B 7 – svar på spm. 106. Uden i øvrigt at fremlægge forudsætningerne for denne beregning sættes risikopræmien til ca. 8 pct. – hvorefter det ønskede fald kan konstateres.

Dette er ikke mindre end en manipulation. Regeringen vil altså ikke medtage den periode, hvor der virkelig var en risiko, i bedømmelsen af størrelsen af en rimelig risikopræmie. Men – for at være lidt ironisk – det svarer til, at man nu accepterer en endnu højere risikopræmie for perioden frem til 2042, hvor den største risiko er, at der kommer mere olie end forudset.

På samme måde manipuleres der med skøn over den gennemsnitlige forrentning for perioden 2004-2042. Udgangspunktet for disse beregninger er den såkaldte terminalværdi eller den aktivmasse, DUC har bogført ultimo 2003. Jo større terminalværdi, jo lavere bliver forrentningen målt i procent. Og selv om DUC's aktivmasse forventes bogført til 30 mia. kr. med udgangen af 2003, siger regeringen, at aktivmassen er det dobbelte af det bogførte. Denne fordobling har den effekt, at beregningerne af det årlige afkast for DUC i årene 2004-2042 kommer ned på et niveau, som regeringen mener at kunne forsvare: et afkast på 9-10 pct. ud over inflationen. Hvis regeringen havde holdt sig til det, DUC selv bogfører aktivmassen til, var resultatet blevet en gennemsnitlig årlig forrentning (efter inflation og skat) på ca. 28 pct., jf. B 7 – svar på spm. 96.

Regeringens underkendelse af DUC's regnskab, når det gælder den bogførte værdi af aktiverne, bygger desuden på en fejlagtig antagelse: »Hertil kommer, at værdien af aktiverne naturligvis må ses i forhold til, hvilken forventet fremtidig indtjening de kan generere«, jf. »Samfundsøkonomien i aftalen«, jf. B 7 – bilag 130 side 15. Det betyder, at jo mere indtjeningen stiger, jo højere skal man værdisætte investeringen i startåret, hvorefter den beregnede forrentning bliver lavere. Det er naturligvis noget sludder at lave en forudsætning, hvorefter en stigende indtjening giver en faldende forrentning. Har man ikke et bedre tal, må man holde sig til den bogførte værdi i det regnskab, der i henhold til loven skal være retvisende. Men gør man det, får regeringen et resultat, den ikke kan lide. Derfor de mange krumspring.

A.P. Møller – Mærsk vil gerne betale mere, end regeringen kræver

A.P. Møller – Mærsk har netop fået en licens til at bore efter olie i den norske del af Nordsøen. Sammen med Hydro er der undertegnet en licens i et område lige nord for den danske del af Nordsøen. Der er tale om et felt med en geologisk struktur, der er meget lig den, der er i det danske område 30-50 km sydligere. Aftalen er indgået, selv om der ikke er nogen garanti for, at der er olie (i modsætning til den danske koncession, hvor olien for længst er konstateret og allerede udnyttes), og selv om den norske beskatning er skrapere end den, der er aftalt mellem regeringen og A.P. Møller – Mærsk.

Det kan heraf konkluderes, at A.P. Møller – Mærsk er parat til at acceptere vilkår, der er betydelig ringere end dem, den danske regering har været villig til at give A.P. Møller – Mærsk.

Vismændenes betragtninger

De økonomiske vismænd har gennem flere år talt for, at staten skulle have en større andel af indtægterne fra Nordsøen.

I den seneste redegørelse, »Dansk Økonomi – Efterår 2003« siger vismændene om aftalen, at det er »uafklaret, om aftalen indebærer en balanceret deling af det økonomiske overskud af olie- og gasreserverne mellem A.P. Møller – Mærsk A/S og samfundet« (redegørelsen side 100). Også efter mange spørgsmål og svar i Folketinget fastholder overvismand Torben M. Andersen kritikken: »Der er stillet mange spørgsmål og kommet mange bidrag. Men der mangler en sammenfatning og oversigt. Uden det er det vanskeligt for politikerne at få et overblik og vide, om aftalen er en god idé.« (Jyllands-Posten den 3. december 2003).

Denne påpegning af manglende mulighed for at vurdere aftalen har fået økonomi- og erhvervsministeren til at lave en sammenfatning: »Samfundsøkonomien i aftalen mellem A.P. Møller – Mærsk og staten om forlængelsen af eneretsbevillingen i Nordsøen«, jf. B 7 – bilag 130. Sammenfatningen bringer dog ikke mere klarhed, tværtimod tilføjer den manipulation af beregningen af risikopræmien, som nævnt ovenfor.

Ny skandale på vej

Lige siden 1960'erne har aftalerne om Nordøolien været meget omdiskuterede, og selv re-

geringen indrømmer, at samfundet hidtil har fået en alt for lille andel af værdierne. Hele oliesagen har frem til i dag været en lang skandale. Den aftale, der nu foreligger, giver garanti for, at skandalen fortsætter.

Regeringen afviser kritikken af aftalen med, at hvis indtjeningen stiger, vil statens indtægter også stige. Det er korrekt, men marginalbeskatningen er mindre efter aftalen end efter de gældende regler. Derfor vil samfundet få for lille en andel, hvis indtjeningen stiger meget. Modsat vil A.P. Møller – Mærsk og DUC få en stærkt stigende indtjening, hvilket der ikke er nogen grund til. A.P. Møller – Mærsk og DUC er i forvejen sikret både fuld dækning for alle omkostninger, et overskud, der svarer til den rente, man kan få på en såkaldt sikker investering, og en risikopræmie oveni som alle andre. De bliver rigeligt honoreret for arbejdet med at hente olien op og skal ikke have mere, bare fordi samfundsudviklingen får værdien af olien til at stige. Olien tilhører fortsat samfundet, og med aftalen vil A.P. Møller – Mærsk og DUC få en urimelig særstilling i forhold til andre virksomheder. Hvis samfundsudviklingen medfører stigende overskud inden for andre brancher, vil konkurrencen få flere virksomheder til at gå ind i denne branche. Men A.P. Møller – Mærsk og DUC-selskaberne får en eneret, der befrier dem fra den almindelige konkurrence, og kan dermed sikre sig en overnormal profit, der ikke kan opnås på områder, hvor der er konkurrence.

Der er en række faktorer, der kan få fortjenesten til at eksplodere: Meget tyder på et snarligt fald i den globale olieproduktion. De seneste prognoser peger på et fald om 10-20 år, jf. Politiken den 5. december 2003, altså før halvdelen er gået af det åremål, aftalen løber over. Der vil også komme stigende priser, hvis der bliver mere uro i Mellemøsten.

Fortjenesten vil også vokse, hvis der igen gøres nye betydelige fund. Selv om man officielt mente, at nu var det meste af olien fundet, fandt man for få år siden det næstestørste oliefelt i den danske del af Nordsøen, Halfdan, der blev sat i produktion i 1999. Endelig vil fortjenesten vokse, hvis indvindingsprocenten fortsat vil stige, som den har gjort hidtil, fra at man kunne indvinde ca. 5 pct. af den fundne olie til i dag over 20 pct.

Der er naturligvis stor usikkerhed om udviklingen, når man ser små 40 år frem, men ét er sikkert med aftalen: Hvis fortjenesten på olien eksploderer, medfører aftalen, at staten ikke må øge den statslige andel af denne fortjeneste – helt i modsætning til de gældende regler og i modstrid med det, vi ser i vores nabolande, hvor skatteprocenterne er sat op, når indtjeningen er steget mere end forventet.

Først løber de med vores olie, og så beder de os om at rydde op

Staten får efter 2012 en andel af DUC på 20 pct., fremhæver regeringen, mens den glemmer, at i 2012 ville 100 pct. af olien være samfundets, hvis ikke regeringen havde lavet en aftale om forlængelse af A.P. Møller – Mærsk's eneret.

Ejerandelen på 20 pct. betyder, at staten skal betale 20 pct. af udgifterne til oprydningen på de felter, der er tømt. Denne udgift skulle ellers betales af A.P. Møller – Mærsk og DUC alene, da der i den gældende aftale står, at selskaberne skal rydde op efter sig.

Desuden sker der med aftalen en ændring af skattereglerne: Mens der produceres, kan alle driftsudgifter trækkes fra, men når der ikke er flere indtægter, er der i sagens natur heller ikke noget at trække udgifterne fra i. Derfor skulle selskaberne lægge til side, mens indtægterne strømmede ind (og det skulle de nok have råd til med den alt for lempelige beskatning). Nu tilbyder staten at udbetale den skattefordel, oprydningen ville have medført, hvis ikke feltet var tømt.

Det er en dobbelt hån: Først får samfundet en alt for ringe andel af værdierne, mens olien pumpes op. Når så felterne er tømt, får vi lov til at betale en stor andel af udgifterne til oprydningen.

Alternativer til aftalen

Her og nu, fra 2004 til 2012, hvor alt tyder på, at vi får de største fortjenester på olien og gasen, kan samfundet bare skærpe beskatningen, det vil ikke stride mod nogen aftale. Det indrømmer selv regeringen, men den afviser at gøre det.

Fra 2012 tilfalder alle rettigheder igen staten. Desuden har staten efter de gældende regler ret til at overtage alt produktionsudstyret, hvilket givet kan gøres billigt, da udstyret for længst er nedskrevet, og da alternativet er, at A.P. Møller

– Mærsk og DUC for egen regning skal fjerne udstyret.

Samfundet kunne selv stå for produktionen med DONG som basis, eventuelt i samarbejde med andre selskaber, der har særlig ekspertise. DONG er allerede olieproducent i Nordsøen. DONG fungerer som operatør – det selskab, der har ansvaret for produktionen. Det gælder f.eks. på oliefeltet Siri. Og fra kun at være aktiv i den danske del af Nordsøen har DONG nu også mange aktiviteter i andre dele af Nordsøen.

DONG er absolut kompetent. I en sammenligning mellem 21 olieselskaber i Nordsøen i 2001 blev DONG målt til at ligge helt i top, når det angik, hvor mange meter der bores om dagen, og helt i top, hvad angår at gøre det billigt. Også hvad angår sikkerhed, har DONG klaret sig godt. Kilde: Berlingske Tidende den 13. september 2002.

DONG er ekspert i at udnytte felter, hvor der er relativt lidt olie tilbage; netop den kompetence der i stigende grad bliver brug for i den danske del af Nordsøen.

Hvis det i disse privatiseringstider ikke er muligt at samle flertal for en sådan løsning, kan olien sendes i udbud. Med udsigten til en fortjeneste på et par hundrede milliarder kroner efter skat og omkostninger vil der nok være en del selskaber, der vil byde mere end de få milliarder, A.P. Møller – Mærsk og DUC i bedste fald kommer af med ifølge den indgåede aftale. Forslaget om udbud har regeringens egen Konkurrencestyrelse peget på som en god løsning (Konkurrenceredegørelse 2002 side 249), men også dette råd har regeringen valgt at sidde overhørig.

Når man læser regeringens redegørelser og svar, står det mere end tydeligt, at man ikke så meget som et sekund har overvejet et alternativ til at forlænge A.P. Møller – Mærsk's eneret. I en sådan situation er det helt naturligt, at aftalen er blevet så dårlig for samfundet, som det er tilfældet.

Tjóðveldisflokkurinn, Inuit Ataqatigiit og Siunmut var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Bemærkninger

Ændringsforslag

Til nr. 1

Af økonomi- og erhvervsministeren, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af EL):

Til § 1

1) I det under nr. 2 foreslåede § 13, stk. 5, ændres »stk. 2 og 3« til: »stk. 1-3«.

[Lovteknisk korrektion]

Ændringsforslaget er en rettelse til det fremsatte lovforslags foreslåede § 13, stk. 5, der ikke henviser til § 13, stk. 1, selv om det af bemærkningerne til lovforslaget fremgår, at forslaget også vedrører tidsfristerne i § 13, stk. 1. Henvisningen til stk. 1 er ved en fejl ikke medtaget i det fremsatte lovforslag.

Kim Andersen (V) Ulrik Kragh (V) Lars Christian Lilleholt (V) Helga Moos (V)

Bodil Kornbek (KD) Aase D. Madsen (DF) fmd. Uno Larsson (DF) Helle Sjelle (KF)

Lars Barfoed (KF) Arne Toft (S) Erik Mortensen (S) Jan Trøjborg (S) Svend Auken (S)

Torben Hansen (S) Anne Grete Holmsgaard (SF) nfmd. Martin Lidegaard (RV)

Keld Albrechtsen (EL)

Tjóðveldisflokkurin, Inuit Ataqatigiit og Siumut havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	55*	Enhedslisten (EL)	4
Socialdemokratiet (S)	52	Kristendemokraterne (KD)	4
Dansk Folkeparti (DF)	22	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	16	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	12	Siumut (SIU)	1
Det Radikale Venstre (RV)	9	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	2

* Heraf 1 medlem valgt på Færøerne

Oversigt over bilag vedrørende L 48

Bilagsnr.	Titel
1	Høringssvar og høringsnotat, fra økonomi- og erhvervsministeren
2	Henvendelse af 23/10-03 fra Danmarks Fiskeriforening
3	Spm. 1 om kommentar til henvendelse af 23/10-03 fra Danmarks Fiskeriforening, til økonomi- og erhvervsministeren Spm. 2 om de ordninger, fiskere har i England, Norge og Holland, og om dokumentation for offshoreindustriens indvirkning på fiskeriet, til økonomi- og erhvervsministeren
4	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
5	Spm. 3 om længden af perioden for tilladelse til indvinding i Nordsøen, i England og internationalt, til økonomi- og erhvervsministeren Spm. 4 om begrundelsen for hjemmel til at meddele nye tilladelser til efterforskning og indvinding med længere varighed end 50 år, til økonomi- og erhvervsministeren Spm. 5 om, hvorvidt en udvidet hjemmel til ministeren vil give anledning til en ændret procedure, til økonomi- og erhvervsministeren
6	1. udkast til betænkning
7	Svar på spm. 1 om kommentar til henvendelse af 23/10-03 fra Danmarks Fiskeriforening, fra økonomi- og erhvervsministeren Svar på spm. 2 om de ordninger, fiskere har i England, Norge og Holland, og om dokumentation for offshoreindustriens indvirkning på fiskeriet, fra økonomi- og erhvervsministeren
8	Svar på spm. 3 om længden af perioden for tilladelse til indvinding i Nordsøen, i England og internationalt, fra økonomi- og erhvervsministeren Svar på spm. 4 om begrundelsen for hjemmel til at meddele nye tilladelser til efterforskning og indvinding med længere varighed end 50 år, fra økonomi- og erhvervsministeren Svar på spm. 5 om, hvorvidt en udvidet hjemmel til ministeren vil give anledning til en ændret procedure, fra økonomi- og erhvervsministeren
9	Revideret tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
10	Spm. 6, om de bevillingshavere i Nordsøen, der tilslutter sig samme aftaleregler, får en generel forlængelse, til økonomi- og erhvervsministeren Spm. 7 om, hvad det er for behov, der kan begrunde, at nye tilladelser skal kunne gives af ministeren for en længere periode på op til eller ud over 50 år, til økonomi- og erhvervsministeren
11	Ændringsforslag fra økonomi- og erhvervsministeren
12	2. udkast til betænkning
13	Svar på spm. 6, om de bevillingshavere i Nordsøen, der tilslutter sig samme aftaleregler, får en generel forlængelse, fra økonomi- og erhvervsministeren Svar på spm. 7 om, hvad det er for behov, der kan begrunde, at nye tilladelser skal kunne gives af ministeren for en længere periode på op til eller ud over 50 år, fra økonomi- og erhvervsministeren